

ПРИЧИНИ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОН

Мологіна Т.В.

здобувач вищої освіти 2 курсу обліково-фінансового факультету

Миколаївський національний аграрний університет

На сьогодні, під час воєнного стану, за оцінками ООН, з України виїхали і не повернулися 4,86 млн. людей, при цьому була велика кількість втрат під час боїв. Тому, у нашій державі зростає катастрофічний дефіцит людей економічно активного віку в розмірі мінімум 9,2 млн. осіб порівняно з до повномасштабного вторгнення. До 24 лютого 2022 року, останнім часом спостерігалось збільшення відтоку трудових ресурсів за кордон, а саме молоде і потенційно перспективне населення країни, воно становило вагому частку українських мігрантів та досі спричиняє старіння народу і демографічну кризу в країні. Актуальність проблеми міграційних процесів і причин міграційних рухів в Україні вивчали та аналізували такі вчені: М. Шульга, С. Цирожков, О. Малиновська, Н. Марченко та інші.

Міграція населення – це процес переміщення або через міжнародні кордони, або в межах однієї країни, що включає будь-які пересування людей, незалежно від причин, назавжди або на певний час.

Відповідно до Закону України «Про основні засади державної міграційної політики України», трудова міграція - переміщення особи, пов'язане з перетинанням державного кордону, з метою виконання робіт, надання послуг на платній основі чи провадження будь-якого виду підприємницької діяльності, не забороненого законодавством держави працевлаштування, за умови, що особа має на це відповідний дозвіл державного органу. Працівник-мігрант - особа, яка постійно проживає на території однієї держави, але на законних підставах перебуває і здійснює на території іншої держави, громадянином якої вона не є і де вона постійно не проживає, оплачувану трудову діяльність, маючи на це відповідний дозвіл державного органу.

Метою державної міграційної політики є:

- 1) зміцнення національної безпеки та обстоювання національних інтересів України у сфері міграції;
- 2) захист українського ринку праці;
- 3) подолання негативних наслідків неконтрольованих міграційних процесів та забезпечення ефективного державного управління міграційними процесами, сталого демографічного та соціально-економічного розвитку країни;
- 4) запобігання виникненню неконтрольованих міграційних процесів та ліквідація їх наслідків;
- 5) соціальний і правовий захист громадян України, які працюють, перебуваючи за кордоном;
- б) створення умов для реалізації мігрантами, які перебувають на території України на законних підставах, їхніх прав, свобод, законних інтересів та виконання обов'язків [3].

У 2021 році природний приріст населення становив мінус 442 280 осіб або населення Миколаєва. Природний приріст не враховує міграцію. Таким чином, щорічно Україна втрачала близько 750000 громадян. Через десять років економічно активне населення скоротиться на 2,2 млн. осіб через вихід на пенсію більшого покоління і досягнення повноліття меншим поколінням. До війни з України щороку лише до країн Євросоюзу легально мігрували по 600000 громадян. Скорегувавши цю цифру, наприклад, на 20%, щоб врахувати нелегальних мігрантів, отримаємо 7 млн. громадян, які мігрували б з країни в наступні десять років, якби не було війни. За сьогоденних обставин будівництво доріг, аеропортів, заводів та житлових комплексів, які проголошує Національний план відновлення, не має сенсу. Аналіз інвестиційної привабливості таких проектів ніколи не буде позитивним, адже всіма цими благами не буде кому користуватися.

Політикою стимулювання народжуваності не обійтися, на це підуть десятиліття, а забороняти виїзд чоловікам після припинення воєнного стану

довго не вийде. Єдиним дієвим виходом з цього демографічного стану щодо українського економічного зростання є продумана міграційна політика. Саме цей важливий елемент післявоєнного відновлення й упустив Національний план. Разом з проведенням реформ країна повинна щороку залучати не менше мільйона мігрантів з третіх країн: 220000 – на вирівнювання демографічного дисбалансу та 800000 – на відновлення колишньої чисельності населення [2].

Якщо досліджувати міграцію до воєнного стану, можна зазначити, що: необхідність державного регулювання детальніше розглянув К. Бієрвірт, який запевнив, що Україна має встановити певні обмеження на виїзд і провадити протекціонізм робочої сили; А. Тімофєєв акцентував свою увагу на сучасних причинах еміграції українців і розробив цього низку причин; О. Ровенчак здійснила класифікацію видів міграції.

Основною причиною зростання молодіжної міграції є стрімке збільшення чисельності громадян, які виїжджають за кордон задля навчання. Наростання освітньої міграції пов'язане не тільки з бажанням отримати якісну освіту, але й з тим, що вона може бути сходинкою до подальшого працевлаштування та проживання за кордоном.

Від відсутності реформ та очікування кращих економічних умов в Україні, мільйони співгромадян намагаються покращити своє фінансове становище та реалізувати кар'єрні очікування в інших країнах. Міграція робочої сили в Україні викликається переважно причинами економічного характеру, такими як намагання підвищити добробут і покращити матеріальне становище, прагнення вирішити житлове питання, фінансування навчання, відкриття власного бізнесу, непевність у завтрашньому дні для себе та своїх дітей, неможливість реалізувати свій потенціал, удосконалення знань з іноземної мови. Ключовим фактор стрімкого зростання трудової міграції українців до країн Євросоюзу, що спостерігалось до війни з Росією, стало розширення можливостей для виїзду на роботу місця після запровадження безвізу та лояльності урядів країн-членів до української трудової міграції [1].

Основними причинами міграції українців є:

- бажання кращих умов і якості життя;
- можливість реалізації своїх професійних орієнтацій: отримання роботи в іншому місці проживання на кращих умовах оплати, за фахом і на омріяній посаді;
- потреба в оновленні життя, визначеній культурі і знаннях;
- зміни в регіональному розміщенні виробництва, його реструктуризації;
- стан здоров'я і необхідність змін кліматичних умов;
- сімейно-шлюбні відносини, об'єднання з близькими;
- соціальні і етнічні конфлікти, війни;
- трудові конфлікти і конфлікти в сім'ї;
- випадкові обставини та інше [4].

Отже, міграція – активна демографічна проблема, яку потрібно вирішувати не тільки політикам, а й кожному свідомому громадянину. Успішність нашої міграційної політики буде залежати від реформ: повної перебудови системи юстиції, саме вона гарантуватиме права та свободи, включно з недоторканністю приватної власності, заради яких до України їхатимуть іноземці. Українська міграційна політика повинна складатися з елементів: маркетингу, системи міграційних балів, електронного документообігу, центрів навчання для мігрантів. Для зменшення темпів трудової міграції, збільшення кількості працевлаштованого населення нам потрібно створити сприятливі умови для розвитку малого й середнього бізнесу, поліпшити підприємницький клімат, легалізувати тіньову зайнятість, збільшити попит на робочу силу як з боку приватного, так і з боку державного секторів економіки, підняти заробітні плати працівникам та забезпечити їх ефективно функціонуючими та технічно оснащеними робочими місцями, створити нормальні макроекономічні умови, такі як стабільний курс національної валюти, низькі відсоткові ставки на кредити, прийнятні темпи економічного зростання.

Список використаних джерел

1. Інтернет джерело naurok.com.ua. Сучасні трудові міграції українців: причини та наслідки. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-suchasni-trudovi-migraci-ukra-nciv-prichini-ta-naslidki-274066.html> (дата звернення 23.05.2023).

2. Інтернет джерело epravda.com.ua. Чому Україні потрібен мільйон мігрантів щороку? URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/04/17/699148/> (дата звернення 23.05.2023).

3. Закон України «Про основні засади державної міграційної політики України» Відомості Верховної Ради (ВВР), 2010, №6705. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JF56900A?an=19> (дата звернення 23.05.2023).

4. Інтернет джерело naukam.triada.in.ua. Проблеми міграції населення України. URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/52-dvadtsyat-druga-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/526-problema-migratsiji-naselennya-ukrajini> (дата звернення 23.05.2023).

Науковий керівник: Христенко О.А.- кандидат економічних наук, доцент, Миколаївський національний аграрний університет